

KINOŚWIAT

A CANAL+ COMPANY

SEBASTIAN FABIJANSKI CEZARY PAZURA OLGIERD ŁUKASZEWICZ ERYK BIEDUNKIEWICZ KAROLINA SZYMCZAK KSAWERY SZLENKIER WIACZEŚŁAW BOGUSZEWSKI DANIEL OLBRZYCHSKI

**LEGENDARNY BOHATER,
KTÓREGO BAŁA SIĘ ROSJA**

„Robi wrażenie! Poruszający, bardzo potrzebny film.”
Jerzy Hoffman

POWSTANIEC 1863

REŻYSERIA TADEUSZ SYKA

KLASYKA PRO FUNDACJA TYLKO DREY KINO ŚWIAT POLSKI INSTYTUT SZTUKI FILMOWEJ PREZENTUJE POWSTANIEC 1863 SCENARIUSZ TADEUSZ SYKA WYSTĘPIŁ SEBASTIAN FABIJANSKI KSAWERY SZLENKIER ERYK BIEDUNKIEWICZ CEZARY PAZURA
OLGIERD ŁUKASZEWICZ WIACZEŚŁAW BOGUSZEWSKI KAROLINA SZYMCZAK MARGON KWAŚNY MARIUSZ DRZEK DANIEL OLBRZYCHSKI ROBERT CZEBOTAR ZIDEKA BARTEK CIERLIKA PSZ MUZYKA ATANAS VALKOV MONTAŻ MATEUSZ KIELBOWICZ
DŹWIĘK TOMASZ DUKSZTA MICHAŁ ROGAŹEWSKI SCENOGRAFIA MAGIEJ STEFANSKI JAGODA VALKOV JOANNA WALISIAK-JANKOWSKA KATARZYNA OLCZAK ROBERT CZEBOTAR WYPRODUKOWAŁ LUKASZ SZKLARZ CHARAKTERYSTYKA TOMASZ MATRASZEK PRODUKENT TADEUSZ SYKA REŻYSERA TADEUSZ SYKA

TYLKO W KINACH OD 12 STYCZNIA

**MATERIAŁY EDUKACYJNE
INSPIROWANE FILMEM „POWSTANIEC 1863”**

Gatunek: biograficzny / historyczny

Produkcja: Polska 2023

Reżyseria: Tadeusz Syka

Scenariusz: Tadeusz Syka

Obsada:

Sebastian Fabijański („Legiony”, „Kamerdyner”, „Miasto 44”),
Cezary Pazura („Psy 3. W imię zasad”, „Kurier”, „Pitbull. Ostatni pies”),
Daniel Olbrychski („Kamerdyner”, „Bitwa pod Wiedniem”, „1920 Bitwa Warszawska”),
Olgierd Łukaszewicz („Wyklęty”, „Kamienie na szaniec”, „Generał Nil”),
Karolina Szymczak („Babilon”, „To musi być miłość”),
Marcin Kwaśny („Prorok”, „Dywizjon 303. Historia prawdziwa”, „Historia Roja”),
Ksawery Szlenkier („Wyszyński – zemsta czy przebaczenie”, „Jack Strong”),
Mariusz Drężek („Furioza”, „Korona królów”),
Eryk Biedunkiewicz („Kajtek czarodziej”),
Wiaczesław Boguszewski („Ślub doskonały”),
Ewa Szykulska („Znachor”, „Uwierz w Mikołaja”)

Genialny Fabijański w najbardziej niespodziewanym wydaniu.

Filip Bajon

Tytułowy Powstańiec w wyniku splotu wydarzeń staje na czele najdłużej walczącego oddziału powstańczego. Jego pierwsza akcja okazuje się sukcesem za co zostaje mianowany oficerem i naczelnym kapelanem powstania. Tropiony przez carskiego oficera Manukina, zwanego „Katem Podlasia”, kilkakrotnie umyka śmierci. Nazywany przez Rosjan, „Duchem” przez najbliższe dwa lata powstania pozostanie nieuchwytny, siejąc popłoch wśród wojsk Imperium Rosyjskiego i dając polskiemu społeczeństwu nadzieję na wydostanie się spod carskiego zaboru.

Rok 1920, chwilę przed bitwą warszawską. Jeden z obecnych w koszarach żołnierzy okazuje się weteranem powstania styczniowego i powraca wspomnieniami do niespokojnych czasów sprzed blisko 60 lat. Wtedy to wspólnie z księdzem Stanisławem Brzóska działał w konspiracji przeciwko Imperium Rosyjskiemu. W obliczu „branek” do carskiego wojna i kolejnych represji ze strony zaborcy rodzi się pomysł organizacji powstania. 22 stycznia 1863 roku, w dniu wybuchu narodowego zrywu, ksiądz Brzóska staje na czele oddziału, który przeprowadza zakończony sukcesem atak na rosyjski garnizon wojskowy. Duchowny zostaje mianowany oficerem i naczelnym kapelanem. Wkrótce tropem ks. Brzóska rusza płk. Manukin zwany „Katem Podlasia”, ale przez najbliższe dwa lata polski bohater pozostanie nieuchwytny siejąc popłoch wśród wojsk Imperium Rosyjskiego i dając polskiemu społeczeństwu nadzieję na wydostanie się spod carskiego zaboru.

Robi wrażenie! Poruszający, bardzo potrzebny film.

Jerzy Hoffman

Wartości edukacyjne filmu:

- Kino ukazujące szeroki aspekt polskiej historii oprócz powstania styczniowego, znajdują się tu wątki walk z 1920 roku w trakcie wojny polsko-bolszewickiej i słynnej Bitwy Warszawskiej.
- Premiera filmu wpisująca się w obchody 160 tej rocznicy wybuchu powstania styczniowego
- Film pokazujący sukcesy, bohaterstwo i pełną odwagę walkę polskich żołnierzy przeciwko imperium rosyjskiemu
- Pierwszy film o legendarnej postaci księdza Stanisława Brzóska polskiego duchownego, kapelana i generała z czasów powstania styczniowego

Patron akcji edukacyjnej: Muzeum Historii Polski
Honorowy Patronat Konferencji Episkopatu Polski

Materiały edukacyjne współtworzyli:
Muzeum Historii Polski, Niepodległa, portal filmwshkole.pl, profesor Grzegorz Łęcicki

Niepodległa

FILM w Szkole

Film „Powstaniec 1863” może być doskonałym uzupełnieniem (kontekstem) lekcji dotyczących powstania styczniowego i innych powstań. Lektury, takie jak fragmenty „Nad Niemnem” i „Glorii victis” Elizy Orzeszkowej, a także opowiadania Stefana Żeromskiego „Echa leśne” i „Rozdzióbią nas kruki, wrony...” oraz „Wierną rzekę” można zestawić z filmem. Jedno z pytań jawnych na maturę ustną brzmi „Historyczna pamięć o powstaniu styczniowym. Omów zagadnienie na podstawie utworu „Gloria victis” Elizy Orzeszkowej. W swojej odpowiedzi uwzględnij również wybrany kontekst.” Fakt powstania takiego filmu już staje się pretekstem do dyskusji i doskonałym kontekstem.

Uwaga!

Przed obejrzeniem filmu należy poświęcić jedną lekcję, aby przybliżyć uczniom lub przypomnieć wiadomości dotyczące powstania styczniowego. Proponuję wykorzystać do tego celu obrazy Artura Grottgera.

Można również poprosić jednego z uczniów o przygotowanie prezentacji dotyczącej powstania.

PRZYKŁADOWY KONSPEKT:

- 1 Przyczyny wybuchu powstania - 6 października 1862 z inicjatywy naczelnika rządu cywilnego Aleksandra Wielopolskiego (który nie chciał dopuścić do wybuchu powstania) rozpoczęła się w Królestwie Polskim branka, czyli pobór do Carskiej Armii Rosyjskiej - służba w wojsku trwała 25 lat. Do armii miało być wcielonych około 8 tysięcy rekrutów spośród osób podejrzewanych o działalność konspiracyjną, zamieszkałych w miastach, a zwłaszcza w Warszawie. Chociaż branka miała przeciwdziałać wybuchowi powstania, jednak go przyspieszyła. Aby zapobiec brance na prowincji termin wybuchu powstania wyznaczono na 22 stycznia 1863 roku.

Artur Grottger, Polonia II. Branka (Pobór w nocy), rysunek z cyklu „Polonia”, 1863, węgiel, biała kredka, papier, Muzeum Sztuk Pięknych w Budapeszcie, domena publiczna

- 2 Broń powstańcza - powstańcy walczyli tym, co zdobyli. Z czasem coraz lepiej byli uzbrojeni, pod koniec powstania nawet dwie trzecie walczących miało broń palną. Jednak początkowo z powodu braku broni palnej szczególnie chłopcy przekuwali kosy na sztorc i takim orężem walczyli. Taki obraz powstańca - kosyniera utrwalił się w literaturze i sztuce.

Artur Grottger, Kucie kos, rysunek z cyklu „Polonia”, 1863, węgiel, biała kredka, papier, Muzeum Sztuk Pięknych w Budapeszcie, domena publiczna

- 3 Pożegnanie powstańca - odchodzących na bitwę żegnały żony i ukochane, nie wiedząc, czy jeszcze ich kiedykolwiek zobaczą. Kobiety bardzo rzadko brały udział w powstaniu - najczęściej przносиły korespondencję. W czasie powstania styczniowego wiele osób - najczęściej kobiet - nosiło czarne stroje i czarną biżuterię żałobną - ponieważ ktoś bliski zginął lub został zesłany na Syberię. Żałoba narodowa trwała do roku 1866, kiedy car Aleksander II ogłosił amnestię dla uczestników powstania.

Artur Grottger, „Pożegnanie powstańca”, 1866 olej na desce, Muzeum Narodowe w Krakowie

4 Bitwa - podczas powstania stoczono wiele potyczek często w lasach i małych miejscowościach.

Artur Grottger, Bitwa, rysunek z cyklu „Polonia”, 1863,
węgiel, biała kredka, papier, Muzeum Sztuk Pięknych w Budapeszcie, domena publiczna

Scenariusz zajęć opracowała Agnieszka Krasnodębska – nauczycielka języka polskiego w szkole podstawowej i ponadpodstawowej.

„POWSTANIE STYCZNIOWE W FILMIE - POWSTANIEC 1863.”

Cele ogólne:

Uczeń:

- wskazuje elementy konwencji naturalistycznej, impresjonistycznej i symbolicznej (I.1.2 ZP),
- rozpoznaje problematykę utworu (I.1.9 ZP),
- porównuje utwory literackie lub ich fragmenty, dostrzega kontynuacje i nawiązania w porównywanych utworach, określa cechy wspólne i różne (I.1.13 ZP);
- dostrzega w utworze wartości uniwersalne i narodowe (I.1.16 ZP),
- charakteryzuje bohaterów (I.1.10 ZP),
- uczestniczy w dyskusji (III.2.1 ZP)

Metody:

problemowa, słowno-poglądowa, burza mózgów, wykład, metody aktywizujące – dyskusja, rozmowa kierowana

Formy pracy:

praca zbiorowa, grupowa, indywidualna

Materiały:

obrazy Artura Grottgera - do wyświetlenia lub pokazania wydruki: obrazy z cyklu Polonia: „Branka”, „Kucie kos”, „Bitwa”, „Pożegnanie powstańca”.

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

Wprowadzenie

1 Poproś uczniów, aby podzielili się emocjami, jakie towarzyszyły im podczas oglądania filmu - zwróć uwagę na to, aby nawet jeśli któryś z uczniów powie, że film mu się nie podobał, to żeby sprecyzował - co konkretnie mu się nie podobało, czego oczekiwał po takim filmie, czy siedł na projekcję z jakimś konkretnym nastawieniem i się rozczarował.

Następnie spytaj, czy zauważyli w filmie elementy omawiane na poprzedniej lekcji o powstaniu styczniowym, podczas wymieniania zapisuj na tablicy te elementy.

1. Branka - scena w kościele, kiedy Kat Podlasia każe zabrać siedem osób i stwierdza, że przed poborem schowali się w kościele. Scena w garnizonie, kiedy uwolniony ksiądz Brzóska pyta skutych łańcuchami rekrutów dokąd idą.

2. Kucie kos - scena ćwiczenia w szermierce w lesie, bohaterowie mają także kosę osadzoną na sztorc.

3. Pożegnanie powstańca - Hrabina Antonina Konarzewska żegna jednego z powstańców.

4. Bitwa - sceny kiedy powstańcy biegną przez las do walki.

Czarne suknie kobiet oznaczające żałobę narodową.

Faza zasadnicza

2 Spytaj uczniów, kto ich zdaniem jest narratorem w opowieści o księdzu Brzósce? Z czyjej perspektywy oglądamy historię? Poproś o to, aby zapisali w zeszytach argumenty nie krótsze niż dwa zdania.

Prawdopodobnie padną dwie odpowiedzi, na przykład:

- Sam bohater - ksiądz Stanisław Brzóska - towarzyszymy mu cały czas - w czasie bitwy i w więzieniu - dlatego jest to film biograficzny. To z jego perspektywy oglądamy wydarzenia i oceniamy zachowania i postawy.
- porucznik Antoni Lemańczyk - poznajemy go w pierwszych scenach filmu, kiedy w 1920 roku jako porucznik - weteran powstania styczniowego - dołącza do oddziałów broniących Warszawy. Wcześniej jako chłopiec towarzyszy księdzu Brzósce i działa w konspiracji. To on przechował sztandar powstańcy.

*Warto zauważyć, że wprowadzenie do filmu postaci porucznika Lemańczyka poza pokazaniem, że pamięć powstania była trwała, weterani byli traktowani z ogromnym szacunkiem, pozwoliło stworzyć kompozycję klamrową - czyli film zaczyna się i kończy w roku 1920 i jest związany z porucznikiem Lemańczykiem, który chce się zaciągnąć do wojska, by bronić ojczyzny. Ostatnie sceny filmu to szturm na wroga. Wewnątrz klamry mamy wspomnienia żołnierza z czasów jego wczesnej młodości i udziału w powstaniu styczniowym.

3 Teraz spytaj uczniów, czy coś zwróciło ich uwagę w kompozycji filmu, czy zwrócili uwagę na jakieś fragmenty szczególnie?

Zapewne młodzież będzie miała wiele spostrzeżeń i należy je omówić.

Warto zwrócić uwagę na przykład na motyw różańca z kul, który dostał od swojego adiutanta (ksiądz Brzóska był generałem) i kuzyna sierżanta Franciszka Wilczyńskiego.

Spytaj, co oznaczały kule, dlaczego kiedy jeden z paciorków różańca wypadł, ksiądz na jego miejsce włożył kulę, którą do niego strzelano?

Przykładowa odpowiedź:

Różaniec z kul miał symbolizować członków oddziału - Antek miał zebrać po jednej kuli od każdego z powstańców - symbolicznie ksiądz, który nie chciał strzelać, na paciorkach z kul miał się modlić za współbraci w walce. Kula-paciorek wypadła, kiedy jeden z powstańców zdradził. Do różańca włożył ksiądz Brzóska kulę, którą do niego strzelał zdrajca - może w ten sposób chciał się również za niego modlić.

Drugi motyw to słowa, które kilkakrotnie wypowiada ksiądz Brzóska i porucznik Lemański „Nie wyście mnie wybrali, ale ja was wybrałem” - warto spytać młodzież, jak je rozumieją - jeśli rozpocznie to dyskusję - postaraj się ją moderować, jeśli nie - dowiedz, że zarówno ksiądz Brzóska jak i porucznik Lemański poszli walczyć z własnej woli - wybrali taką drogę - sami zdecydowali.

Podsumowanie

4 Na zakończenie odtwórz teledysk Sanah do wiersza Marii Konopnickiej „Na grobie rycerz”. Po obejrzeniu teledysku porozmawiajcie o filmie, zastanówcie się wspólnie, co Wam - widzom - dało obejrzenie tej produkcji, poza wiedzą historyczną o losach bohatera jakim był ksiądz Stanisław Brzóska.

Praca domowa:

Dokonaj analizy i interpretacji wiersza Marii Konopnickiej „Na grobie rycerz”, w interpretacji wykorzystaj sceny z teledysku, czyli filmu „Powstaniec 1863”.

Scenariusz zajęć opracowała Agnieszka Krasnodębska – nauczycielka języka polskiego w szkole podstawowej i ponadpodstawowej.

„KSIĄDZ - POWSTANIEC - GENERAŁ STANISŁAW BRZÓSKA.”

Cele ogólne:

Uczeń:

- wskazuje elementy konwencji naturalistycznej, impresjonistycznej i symbolicznej (I.1.2 ZP),
- rozpoznaje problematykę utworu (I.1.9 ZP),
- porównuje utwory literackie lub ich fragmenty, dostrzega kontynuacje i nawiązania w porównywanych utworach, określa cechy wspólne i różne (I.1.13 ZP);
- dostrzega w utworze wartości uniwersalne i narodowe (I.1.16 ZP),
- charakteryzuje bohaterów (I.1.10 ZP),
- uczestniczy w dyskusji (III.2.1 ZP).

Metody:

problemowa, słowno-poglądowa, burza mózgów, wykład, metody aktywizujące – dyskusja, rozmowa kierowana

Formy pracy:

praca zbiorowa, grupowa, indywidualna

Materiały:

kartki z treścią wiersza Marii Konopnickiej „Na grobie rycerz” - może być po jednej na ławkę, karteczki dla każdego ucznia ze zadaniem „Warto obejrzeć film *Powstaniec 1863* ponieważ...”

Uwaga! Przed obejrzeniem filmu warto poprosić uczniów, aby samodzielnie przypomnieli sobie wiadomości o powstaniu styczniowym i treści lektur, w których ten motyw występuje.

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

1 Wprowadzenie:

Zapytaj uczniów o refleksje po obejrzeniu filmu - chwilę porozmawiajcie o emocjach związanych z filmem, następnie metodą burzy mózgów spróbujcie ustalić do jakich tematów i motywów może być wykorzystany film „Powstaniec 1863”. Podczas dyskusji zapisuj pomysły na tablicy, a młodzież w zeszytach.

Na przykład:

- walka o wolność ojczyzny
- poświęcenie za ojczyznę
- zdrada
- przywódca i jego powinności
- śmierć na polu bitwy
- okrucieństwo zaborców
- patriotyzm
- pamięć o przeszłości

Faza zasadnicza

2 Pokaż uczniom pomnik księdza Ignacego Skorupki, który stoi na placu Weteranów 1863 roku przed Katedrą warszawsko-praską w Warszawie. Pomnik został wykonany przez Andrzeja Renesa ze spiżu. Całość z granitowym cokołem mierzy 9 metrów, sama rzeźba ma 4 metry. Napis na pomniku: Ksiądz Ignacy Jan Skorupka urodzony 31 VII 1893 w Warszawie. Kapelan Garnizonu Praskiego Wojska Polskiego. Kapelan I Batalionu 236 pp. Armii Ochotniczej. 14 sierpnia 1920 poległ w walce z bolszewikami pod Ossowem. Kawaler Krzyża Virtuti Militari. Pochowany na Cmentarzu Wojskowym na Powązkach. 13 sierpnia 2005 w 85. rocznicę Bitwy Warszawskiej.

W kilku słowach przybliż młodzieży postać kapelana.

Przykładowa opowieść:

Ksiądz Ignacy Skorupka w lipcu 1920 roku poprosił władze kościelne o zgodę na objęcie funkcji kapelana wojskowego, którą otrzymał dopiero po interwencji biskupa polowego WP Stanisława Galla. W koszarach i na dworcach spowiadał żołnierzy wyruszających na front. Razem ze swoim batalionem dotarł do wsi Ossów (powiat wołomiński) leżącej na linii frontu i tam 14 sierpnia 1920 roku zginął od postrzału w głowę podczas bitwy będącej częścią Bitwy Warszawskiej. Według legendy miał on zginąć podczas prowadzenia żołnierzy do ataku z krzyżem w ręku. Fakty są takie, że towarzyszył części nieostrzelanych żołnierzy i zginął w czasie udzielania ostatniego namaszczenia.

Poproś uczniów, aby przyjrzyli się fotografii pomnika i opowiedzieli, jak został przedstawiony bohater na pomniku - co zwraca uwagę.

Przykładowa odpowiedź:

Ksiądz Skorupka biegnie - jego szaty - sutanna jest rozwiana, a cała postać bardzo dynamiczna. Prawą ręką - uniesioną do góry - wskazuje kierunek ataku, a w lewej trzyma krzyż. Wielkość pomnika powoduje, że ten skromny ksiądz wygląda jak wielki przywódca prowadzący do walki.

Spytaj uczniów, czy postać przedstawiona na pomniku przypomina im postać księdza Brzóska? Młodzież powinna zauważyć, że bardzo podobnie pokazano postać księdza Brzóska, kiedy z krzyżem w ręku prowadził oddział powstańczy do walki.

Młodzież powinna zauważyć podobieństwo w kreacji obu bohaterskich księży - Ignacego Skorupki i Stanisława Brzóska - heroizację postaci.

3 Porozmawiajcie o końcowych scenach filmu - o śmierci bohatera - ksiądz został skazany na karę śmierci przez powieszenie - był generałem, taka śmierć to hańba. Nie skorzystał z propozycji Rosjan, aby przyznać, że powstanie było pomyłką i nie miało sensu. Wówczas kara śmierci byłaby zamieniona na zesłanie. Zanim zginął wykrzyczał prawdę o tym, że Polacy powinni walczyć i nie poddawać się Rosji - wierzył, że skoro nie mógł zwyciężyć, to jego życie było ofiarą - tak jak napisał na ścianie swojej celi. Jego śmierć miała poruszyć Polaków i zachęcić do walki. Możesz zwrócić uwagę, że scena śmierci księdza Brzóska i okrzyk w chwili śmierci przypomina egzekucję więźniów politycznych, którzy w chwili śmierci krzyknęli „Jeszcze Polska nie zginęła”, w III części „Dziadów” krzyknął tak Janczewski, zanim kibitka powiozła go na Syberię.

* Spytaj uczniów śmierć jakich innych bohaterów literackich mogą przywołać i opisać, jako wyjątkową i znajdź w nich podobieństwo do śmierci księdza Brzóska pokazanej w filmie.

Przykładowi bohaterowie:

Roland - „Pieśń o Rolandzie” - heroizacja i sakralizacja śmierci

Juliusz Słowacki „Sowiński w okopach Woli” - bohater ginie oparty o ołtarz - składa ofiarę ze swojego życia na ołtarzu ojczyzny

Adam Mickiewicz „Śmierć pułkownika” - heroizacja śmierci Emilii Plater

Adam Mickiewicz „Reduta Ordona” - heroizacja śmierci generała Ordona - w rzeczywistości przeżył

Henryk Sienkiewicz „Ogniem i mieczem” - śmierć Longina Podbięty - sakralizacja, stylizacja na śmierć świętego Sebastiana.

Stefan Żeromski „Rozdzióbią nas kruki wrony” - deheroizacja śmierci powstańca

4 Odtwórz teledysk Sanah do wiersza Marii Konopnickiej „Na grobie rycerz” i wyświetl wiersz - lub rozdaj kopie wiersza.

*Na grobie rycerz z dawnych lat
Z wzniesioną głową stoi,
Na czole hełm, na ręku tarcz,
A pierś zamknięta w zbroi.*

*Wróżbę on kiedyś tak miał,
Za dni swych, za żywota,
Że kiedy kośćbę skończy śmierć,
Ozwie się trąba złota.*

*I czeka rycerz wiek i dwa
Wśród śmierci stojąc żniwa,
I słucha w dzień, i słucha w noc,
Czy trąba się odzywa.*

*I rdza mogilna zjadła miecz,
I hełm wyżarły deszcze,
I w tarczę bije wiatr i śnieg,
A rycerz czeka jeszcze...*

*I słońce mu wypilo wzrok,
I mchy wyrosły z zbroi,
I pierś pęknięta sypie proch,
A rycerz ciągle stoi...*

*I słucha w dzień i słucha w noc,
Kamienne czoło wznosi,
A śmierć tuż przy nim chodzi wzdłuż,
I kosi... kosi... kosi...*

Maria Konopnicka, *Na starym cmentarzu, Na grobie rycerz*, w *Poezje w nowym układzie*. Tom II, Helenica, Nakład Gebethnera i Wolfa 1902 Kraków

Zastanówcie się wspólnie, dlaczego akurat ten utwór został wybrany do promowania filmu i czy - Waszym zdaniem - to trafny wybór. Poproś uczniów, aby spróbowali przedstawić główną myśl wiersza Konopnickiej.

Podczas dyskusji zwróć uwagę uczniów, że rycerz chociaż stoi na grobie - pewnie jako pomnik na grobie bohatera - może być symbolem nieśmiertelności idei i ducha.

Chociaż jak opisuje podmiot liryczny w pierwszej zwrotce rycerz wiedział, że zginie - to wierzył, że jego śmierć nie pójdzie na marne - w końcu „Odezwie się trąba złota”. Chociaż wciąż giną ludzie rycerz nie traci nadziei, mimo upływu lat, mimo że niszczy jego oręż i zbroja - on wciąż czeka - na moment odzyskania niepodległości.

Ćwiczenie maturalne:

Czy tekst Marii Konopnickiej i film „Powstaniec 1863” można odczytać podobnie? Czy oba teksty kultury niosą podobne przesłanie? Swoje zadanie potwierdź dwoma argumentami.

Przykładowa odpowiedź:

Tak, zarówno wiersz Marii Konopnickiej jak i film można odczytać podobnie, jako wskazanie roli bohaterów narodowych w przekazywaniu ducha patriotyzmu i gotowości do walki.

W filmie zostały pokazane losy księdza Stanisława Brzóska, który ze swojego życia złożył ofiarę i w ostatniej chwili zachęcił Polaków do walki za ojczyznę - jak rycerz idący na śmierć z honorem, stał się bohaterem, z którego należy brać przykład. W wierszu Konopnickiej rycerz - czyli ktoś kto walczył - stoi w pełnym uzbrojeniu i czeka na moment, kiedy będzie mógł walczyć o wolność i usłyszeć głos trąby. Obaj bohaterowie - ksiądz- generał i rycerz mają nam dać wzór postawy patriotycznej - wiary w zwycięstwo i wytrwania.

Podsumowanie

- 5 Na zakończenie lekcji rozdaj uczniom kartki z początkiem zdania: Warto obejrzeć film „Powstaniec 1863” ponieważ.... po chwili zbierz kartki i zapisz na tablicy sugestie uczniów.

Praca domowa:

Dokonaj analizy i interpretacji wiersza Marii Konopnickiej „Na grobie rycerza”, w interpretacji wykorzystaj sceny z teledysku, czyli filmu „Powstaniec 1863”.

Scenariusz zajęć opracowała Agnieszka Krasnodębska – nauczycielka języka polskiego w szkole podstawowej i ponadpodstawowej.

KINOŚWIAT

A CANAL+ COMPANY

www.kinoswiatedukacji.pl

Materiały dydaktyczne, informacje o pokazach dla szkół:

Agata Łapka
Koordynator filmowych projektów edukacyjnych
Kino Świat Sp. z o. o., al. gen. W. Sikorskiego 9, 02-758 Warszawa

tel. kom. +48 728 302 018
e-mail: agata.lapka@kinoswiat.pl

Opracowanie graficzne Marek Mantużyk, strefaweb.pl

